

В.М. КОЗЬКО
Г.О. СОЛОМЕННИК
К.В. ЮРКО

ТРОПІЧНІ ХВОРОБИ

МЕДИЦИНА
WWW.MEDPUBLISH.COM.UA

В.М. КОЗЬКО
Г.О. СОЛОМЕННИК
К.В. ЮРКО

ТРОПІЧНІ ХВОРОБИ

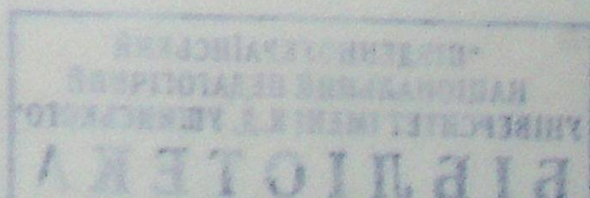
НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Харківського національного медичного
університету як навчальний посібник для студентів
медичних закладів вищої освіти, лікарів-інтернів,
курсантів інститутів післядипломної освіти,
практичних лікарів

Київ
ВСВ «МЕДИЦИНА»
2019

УДК 616.9(213.5)(075.8)
ББК 58я73
К59

*Затверджено вченою радою Харківського національного медичного університету
як навчальний посібник для студентів медичних закладів вищої освіти,
лікарів-інтернів, курсантів інститутів післядипломної освіти,
практичних лікарів
(протокол № 12 від 21.12.2017)*

Автори:

*В.М. Козько — д-р мед. наук, професор, завідувач кафедри інфекційних хвороб Харківського національного медичного університету;
Г.О. Соломенник — канд. мед. наук, доцент кафедри інфекційних хвороб Харківського національного медичного університету;
К.В. Юрко — д-р мед. наук, професор кафедри інфекційних хвороб Харківського національного медичного університету*

Рецензенти:

*К.І. Бодня — д-р мед. наук, професор, завідувач кафедри паразитології та тропічних хвороб Харківської медичної академії післядипломної освіти;
М.М. Попов — д-р мед. наук, професор, директор ДУ «Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова НАМН України»*

Козько В.М.

К59 Тропічні хвороби : навч. посіб. / В.М. Козько, Г.О. Соломенник, К.В. Юрко. — К. : ВСВ «Медицина», 2019. — 384 с.
ISBN 978-617-505-670-7

У навчальному посібнику викладено сучасні уявлення про найпоширеніші інфекційні та паразитарні хвороби, які трапляються в країнах із тропічним і субтропічним кліматом. Наведено їх визначення, етіологію, епідеміологію, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностику та диференціальну діагностику, лікування, профілактику. Також висвітлено теми, які виносять на самостійне позааудиторне опрацювання. Особливу увагу приділено питанням загальної патології тропіків, зокрема впливу факторів навколишнього середовища на організм людини, специфіці роботи лікаря в тропічних країнах, медичному значенню членистоногих.

У посібнику використано матеріали та рекомендації ВООЗ, дані вітчизняних і зарубіжних публікацій провідних фахівців, клінічні протоколи надання медичної допомоги МОЗ України.

Поданий матеріал викладено на сучасному науковому рівні, адаптовано до нових навчальних програм.

Для студентів медичних закладів вищої освіти, лікарів-інтернів, курсантів інститутів післядипломної освіти, практичних лікарів.

545447

УДК 616.9(213.5)(075.8)
ББК 58я73

© В.М. Козько, Г.О. Соломенник,
К.В. Юрко, 2019

© ВСВ «Медицина», оформлення, 2019

ISBN 978-617-505-670-7

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО
БІБЛІОТЕКА

ЗМІСТ

Умовні скорочення.....	6
Передмова.....	7
Частина 1. УВЕДЕННЯ В ТРОПІЧНУ МЕДИЦИНУ	9
Розділ 1. Загальні особливості патології та основи епідеміології тропічних хвороб	10
Розділ 2. Принципи діагностики, лікування та профілактики тропічних хвороб	20
Частина 2. ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ	43
Розділ 3. Вірусні хвороби	44
3.1. Флеботомна гарячка (Febris Papatasii).....	48
3.2. Гарячка денге (Febris Dengue).....	50
3.3. Гарячка чикунгунья (Febris Chickungunja).....	53
3.4. Гарячка Західного Нілу (Febris West Nile).....	55
3.5. Енцефаліт комариний японський (Encephalitis Culicus Japonica)	57
3.6. Жовта гарячка (Febris Flava)	59
3.7. Геморагічна гарячка Крим-Конго (Febris Haemorrhagica Crimiana).....	63
3.8. Хвороба К'ясанурського лісу	66
3.9. Гарячка Марбург (Febris Marburg).....	68
3.10. Гарячка Ебола (Febris Ebola).....	70
3.11. Гарячка Ласса (Febris Lassa).....	73
3.12. Поліомієліт (Poliomyelitis)	76
3.13. Гепатит А (Hepatitis A)	81
3.14. Гепатит Е (Hepatitis E).....	85
3.15. Сказ (Rabies, Hydrophobia, Lyssa).....	89
Розділ 4. Бактеріальні хвороби	93
4.1. Фрамбезія (Framboesia)	93
4.2. Пінта (Pinta)	97

4.3. Беджель (Bejel)	98
4.4. Лептоспіроз (Leptospirosis)	98
4.5. Черевний тиф (Typhus Abdominalis)	102
4.6. Паратифи (Paratyphus)	110
4.7. Холера (Cholera)	110
4.8. Шигельоз (Shigellosis)	118
4.9. Менінгококова інфекція (Meningococcus Infection)	122
4.10. Чума (Pestis)	130
4.11. Туляремія (Tularemia)	137
4.12. Сибірка (Anthrax)	141
4.13. Правець (Tetanus)	145
4.14. Лепра (Lepra)	150
Розділ 5. Рикетсіози та коксієльоз	156
5.1. Висипний тиф (Typhus Exanthematicus). Хвороба Брілла—Цінссера (Brill—Zinsser Morbus)	158
5.2. Ендемічний висипний тиф (Rickettsiosis Endemica Murina)	163
5.3. Плямиста гарячка Скелястих гір (Ixodo-Rickettsiosis Americana)	164
5.4. Марсельська гарячка (Ixodo-Rickettsiosis Marseliensis)	167
5.5. Австралійський кліщовий рикетсіоз (Ixodo-Rickettsiosis Australiensis)	169
5.6. Віспоподібний кліщовий рикетсіоз (Gamaso-Rickettsiosis Varicelliformis)	169
5.7. Гарячка цуцугамуші (Rickettsiosis Tsutsugamushi)	171
5.8. Ку-гарячка (Febris Q)	173
Частина 3. ПАРАЗИТАРНІ ХВОРОБИ	177
Розділ 6. Протозоози	178
6.1. Амебіаз (Amoebiasis)	179
6.2. Лейшманіози (Leishmanioses)	187
6.3. Трипаносомози (Trypanosomoses)	196
6.4. Лямбліоз (Lambliosis)	204
6.5. Малярія (Malaria)	208
6.6. Токсоплазмоз (Toxoplasmosis)	227
6.7. Балантидіаз (Balantidiasis)	245
Розділ 7. Гельмінтози	248
7.1. Трематодози	250
7.1.1. Фасціольоз (Fasciolosis)	250
7.1.2. Опісторхоз (Opisthorchosis)	254
7.1.3. Дикроцеліоз (Dicrocoeliosis)	257
7.1.4. Парагоніmoz (Paragonimosis)	259
7.1.5. Клонорхоз (Clonorchosis)	264
7.1.6. Шистосомози (Schistosomoses)	265

7.2. Цестодози	272
7.2.1. Теніаринхоз (Taeniarhinchosis)	273
7.2.2. Теніоз, цистицеркоз (Taeniosis, Cisticercosis)	276
7.2.3. Гіменолепідоз (Hymenolepidosis)	280
7.2.4. Щурячий гіменолепідоз (Hymenolepidosis Diminuta).....	282
7.2.5. Ехінококоз (Echinococcosis).....	283
7.2.6. Альвеококоз (Alveococcosis)	287
7.2.7. Дифілоботріоз (Diphyllobothriosis).....	289
7.2.8. Спарганоз (Sparganosis)	293
7.3. Нематодози	296
7.3.1. Аскаридоз (Ascaridosis)	297
7.3.2. Ентеробіоз (Enterobiosis)	301
7.3.3. Трихоцефальоз (Trichocephalosis).....	303
7.3.4. Анкілостомоз (Ancylostomosis)	305
7.3.5. Некатороз (Necatorosis)	308
7.3.6. Стронгілоїдоз (Strongyloidosis).....	310
7.3.7. Трихінельоз (Trichinellosis)	314
7.3.8. Токсокароз (Toxocarosis)	319
7.3.9. Філяріози (Filarioses)	321
7.3.10. Дирофіляріози (Dirofilarioses).....	329
7.3.11. Дракункульоз (Dracunculosis)	331
Частина 4. МЕДИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНИСТОНОГИХ У ТРОПІКАХ....	335
Розділ 8. Клас Павукоподібні.....	336
8.1. Ряд скорпіони	336
8.2. Ряд павуки.....	337
8.3. Ряд кліщі	338
Розділ 9. Клас Комахи	347
9.1. Ряд воші	347
9.2. Ряд блохи	354
9.3. Ряд напівтвердокрилі	354
9.4. Ряд двокрилі	355
9.5. Міази	362
Предметний покажчик	365
Література	380